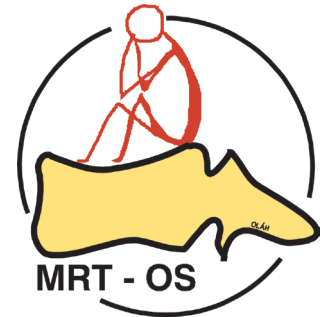

A Magyar Radiológusok Társasága Osteologiai Szekciójának (MRT-OS) története

IV. rész (2001–2002)

ESSR KONGRESSZUS BUDAPESTEN

A 2001-es év kiemelkedő eseménye volt, hogy Budapesten rendezhettük meg az European Society of MusculoSkeletal Radiology (ESSR) VIII. kongresszusát.

Az MRT OS történetének második részében (Osteol. Közl. 2020. 28. 1-2. szám) már leírtuk, hogy az európai musculoskeletális társaság 1993-ban Bonnban alakult meg. Mintájául szolgált a csont-radiológusok nemzetközi Társasága, az International Skeletal Society (ISS), amely 1974-ben az USA-ban jött létre. Nevében nemzetközi volt, de az első évtizedekben túlnyomóan amerikai szakemberek alkották a vezetőséget és a tagságot. Ezért határozta el néhány vezető európai csont-radiológus, hogy megalapítanak egy európai társaságot. Az alakuló ülésen 11 ország képviseltette magát. Hazánk-ból *Forgács Sándor* és *Mester Ádám* volt jelen, így őket

Holger Petterson,
az ESSR első elnöke

a Társaság alapító tagnak tekinti. Bonnban megalakult az első vezetőség. *Forgács Sándort* ennek tagjává választották, és 4 év múlva mandátumát rendhagyó módon meghosszabbították. A Társaság első elnöke a svéd *Holger Petterson* (1942–2010) lett, akivel az évek során korrekt szakmai kapcsolatot alakítottunk ki.

PROGRAM

ESSR
EUROPEAN SOCIETY OF MUSCULO SKELETAL RADIOLOGY
8th Annual Meeting

Budapest Hungary
October 5th - 6th 2001

ESSR
EUROPEAN SOCIETY OF MUSCULO SKELETAL RADIOLOGY
8th Annual Meeting

Hotel Gellért, Budapest – Hungary
October 5th–6th 2001

Ennél több, közeli baráti kapcsolat jött létre *Herwig Imhof* professzorral, aki a bécsi AKH radiológiájának vezetője, és a csont-radiológia kiemelkedő szaktekinétye volt. Őt korábban ismertük, például küldöttségünk meglátogatta az AKH-ban. (Osteol. Közl. 2020. 28. 1-2. szám).

Imhof professzor utódja, *Franz Kainberger* dr. lett, aki a közelmúltban az ESSR elnöke volt, és akivel a mai napig baráti kapcsolatot ápolunk. Rajtuk kívül több kitűnő barátra leltünk, ilyen például Nagy-Britanniából *Mark Davies* és *Victor Cassar Pullicino*, akik hosszú időn keresztül segítettek munkánkat. Itt kell megemlítenünk *Ljubomir Diankov* szófiai radiológus professzort, több kitűnő csont diagnosztikai könyv szerzőjének nevét. Őt is felkérték vezetőségi tagnak, de ezt nem vállalta, és *Forgács dr.-t* javasolta maga helyett. Ajánlására *Forgács dr.* sok éven keresztül a bolgár radiológusok folyóiratának is szerkesztőbizottsági tagja lett.

Az ESSR vezetőségében *Forgács Sándort* *Mester Ádám* követte, akit az ESSR alelnökévé, majd 2002-ben Valenciában elnökévé választottak. Ez elismerése volt annak a nagyszerű munkának, amit *Mester Ádám* és az MRT-OS végzett. Az Osteologiai Szekciót minden ESSR Kongresszuson jelentős számú aktív résztvevő képviselte.

Az első kongresszust prof. *Holger Pettersson* svéd professzor (ő később az ECR European Congress of Radiology elnöke is volt) rendezte Berlinben 1994-ben.

A második kongresszust prof. *Alain Chevrot* hívta össze saját városában, Párizsban 1995-ben.

A harmadik kongresszus házigazdája 1996-ban (a bécsi, Allgemeines Krankenhaus professzora) prof. *Herwig Imhof* volt Salzburgban.

A negyedik kongresszust 1997-ben prof. *Carlo Maschiocchi* (Róma) rendezte Velencében.

Az ötödik kongresszust Bled-ben 1998-ban prof. *Vladimir Jevtic* (Ljubljana) hívta össze Bledben.

A hatodik kongresszus házigazdája prof. *Ian Beggs* Edinburghban volt 1999-ben.

A hetedik kongresszusra Leidenben került sor prof. *Wim Obermann* rendezésében 2000-ben.

A Szekcio tagjainak utazásait szponzorok biztosították közvetlenül, vagy az Alapítványunkon keresztül.

Aktív kongresszusi szerepléseinknek és az Osteologiai Közlemények kiadványunk sikerének tulajdonítjuk azt a megtisztelő felkérést, hogy Budapesten rendezzük meg az ESSR VIII. Kongresszusát 2001-ben. A kongresszus társelnökei *Forgács Sándor* docens és segítője *Mester Ádám* adjunktus voltak. Különös jelentőséget adott a kongresszusnak, hogy először választott a Társaság Európai Unió kívüli országot (Hazánkat csak 2004-ben vették fel az Unióba.).

Baráti beszélgetések során *Imhof* professzor helyszínnek a Gellért Hotelt javasolta. Örömmel fogadtuk meg tanácsát, és ez kitűnő választásnak bizonyult. A jelentkezések száma minden várakozásunkat felülmúlta. 378 szakember kérte regisztrációját. Akkor történt a New York-i terrortámadás a World Trade Center ellen. Ezért

néhány amerikai vendég nem jött el. Különösen fájó volt *Harry Genant* hiánya, aki a program szerint az osteoporosis szekcióban tartott volna vezető előadást. Kísérőikkel együtt így is több, mint 400 résztvevője volt a kongresszusnak, akik 29 országból érkeztek. A magyarokon kívül legnagyobb számban brit, finn, osztrák, német vendégek voltak. Kelet európai országokból 32-en érkeztek, aminek különösen örültünk, mert az ESSR vezetőségének elvárása volt, hogy ebből a régióból minél több osteológust vonjunk be a Társaság működésébe.

A tudományos Bizottság vezetője *H. Imhof* lett. A bizottság 24 tagja 14 országból verbuválódott, Magyarországot *Forgács Sándor* képviselte. A helyi szervezőbizottság így állt fel: vezető: *Forgács Sándor*; tagok: *Fornet Béla*, *Kaposi Pál*, *Karlinger Kinga*, *Köllő Katalin*, *Makó Ernő*, *Németh László*.

Az ünnepélyes megnyitón a kongresszus díszelnöke *Mádl Ferenc* köztársasági elnök személyesen nem tudott megjelenni. Üzenetét *V. Cassar Pullicino* az ESSR főtitkára olvasta fel. Beszédet mondott *H. Pettersson*, az EAR (European Association of Radiologists) elnöke, *H. Imhof*, a tudományos bizottság elnöke, *Makó Ernő*, a MRT elnöke és természetesen *Mester Ádám*, a kongresszus elnöke. *Forgács Sándor* az Osteologiai Szekció és a szervezőbizottság elnökeként üdvözölte a kongresszust. Végül *Daniel Vanel* (1948–2021) az ESSR akkori elnöke nyitotta meg a kongresszust. Vastaps köszöntötte az Operaház gyermekkorúsának a szereplését.

A megnyitót követő plenáris ülés előadását *H. Imhof* tartotta a telerradiologia jelenéről és jövőjéről.

A megnyitó utáni ebédet követően film-reading versenyre került sor csapatok között. *D. Vanel* archívumából kellett megfejteni nem könnyű eseteket. A győztes csapatnak volt a tagja *Karlinger Kinga*.

A jelentkezők 250 absztraktot küldtek be, amelyekből a tudományos bizottság 200 előadást és 23 posztert fogadott el. Ezt a nagyon gazdag anyagot a Gellért Hotel kitűnően felszerelt 3 termében párhuzamos szekciókban bonyolítottuk le. A témák az osteologia számos területét felölelték,

Egy kép a fogadásról. Judith Adams, az Osteoporosis Munkacsoport vezetője, és Herwig Imhof professzor az ESSR korábbi elnöke, a Kongresszus Tudományos Bizottságának vezetője.

továbbképző referátumokkal, vezető előadásokkal kiegészítve. Utóbbi kiemelt kategóriába hazánkból *Fornet Béla*, *Kaposi Pál* és *Karlinger Kinga* előadása került. További 13 magyar előadás és 3 poszter került be a programba.

Az előadások mellett 3 kiscsoportos ultrahang hands-on tutoriális kurzust szerveztünk nagy érdeklődés mellett. Ezek főpróbáját májusban a balatonfüredi Osteológiai Napokon tartottuk.

Szponzoraink támogatása 2 nagyon emlékezetes fogadást tett lehetővé a Gellért Hotelban, valamint a Stefánia Palotában.

Városnéző sétát, a királyi palota és Nemzeti Galéria vezetett megtekintését szerveztük meg. Minden program kitűnően sikerült. Felvetődött, hogy a rendezők írják le egy jó kongresszus szervezésének receptjét a további rendezvények megsegítésére.

Vendégeink így búcsúztak: **KÖSZÖNJÜK ÉS GRATULÁLUNK! EZ VOLT AZ EDDIGI LEGSIKERÜLTEBB ESSR KONRESSZUS!**

A kilencedik kongresszus helyszíne Valenciában volt 2002-ben prof. *Francisco Aparisi* szervezésében. Ezen a kongresszuson folytatódott a magyar osteologia mennybemenetele. *Dr. Mester Ádámot* az ESSR elnökévé választották !

A Kongresszus záróeseménye a hagyományoknak megfelelően a gálavacsora volt. Csodálatos környezetben, egy XVI századi kolostor kerengőjében, fantasztikus spanyol folklórműsor után terítettek a résztvevőknek. Ennek keretében került sor az általunk oly régen várt eseményre: *Mester Ádám dr.* nyakába akasztották az elnöki láncot! A lánc a Társaság jelvényét tartalmazza és láncszemeibe az évi kongresszusok helyszíneit vésik. *Mester dr.* jó társaságba került Előtte *W. Bessler*, *T. Petterson*, *M. Reiser*, *A. Chevrot*, *V. Jevtic*, *I. Watt*, *H. Imhof*, *D. Vanel* és *M. Davies* viselték a láncot. Mindegyik a nemzetközi csont-radiológiai ismert szakembere (és ami számunkra különösen fontos: tagjai az Osteológiai Közlemények Szerkesztőbizottságának).

Mark Davies átadja az elnöki láncot Mester Ádámnak (2002).

Mester dr. lett az ESSR elnöke (2002).

Mark Davies, a leköszönő elnök az elmúlt 10 évre tekintett vissza. Volt miről beszélnie hiszen alapító tag és számos tisztséget betöltött a Társaságban. Ezután átadta a láncot és a szót Mester Ádámnak. „Mester dr. beszéde közben többször is felcsattant a taps. Mester Ádám első helyen Forgács Sándornak mondott köszönetet. Tőle tanulta, mint mondta, a mozgásszervi radiológiát, amikor még együtt dolgoztak a Radiológiai Klinikán, és ugyan-

Az MRT-OS delegációjának egy csoportja az Alhambra palotában. Mester Ádám, Köllő Katalin, Karlinger Kinga és László Katalin.

csak Forgács Sándor javaslatára lett tagja az ESSR vezetőségének.” – írtuk a kongresszusi beszámolóban.

Valencia így különösen emlékezetessé vált számunkra. Egy pályázat elnyerése lehetővé tette, hogy a szokásosnál nagyobb, 10 tagú küldöttséggel vegyünk részt és 9 nagy érdeklődéssel kísért előadást tartottunk. Magunkat pedig azzal ünnepeltük meg, hogy jegyet váltottunk egy bikaviadalra és a kongresszus után kirándultunk Granadába az Alhambra palotához.

Térjünk vissza a 2001 év eseményeire!

II. MAGYAR OSTEOLOGIAI KONGRESSZUS

A magyar osteológiai kongresszusok történetét folyóiratunkban összefoglaltuk. (Volt egyszer egy kongresszus. Magyar Osteológiai Kongresszusok 2000-2011. Osteol. Közl. 2019.27.57-69.)

A 2000-ben megrendezett I. Magyar Osteológiai Kongresszus sikere bizonyította, hogy az MRT-OS és a MOOT közös kongresszusa jó úton indult el. 2001-ben a II. Kongresszus minden tekintetben felülmúlta az előzőt. Több mint 1000 résztvevő elszállásolására a Hotel Füred és a Marina mellett több környező hotelt is igénybe kellett vennünk, és ez így történt a további kongresszusokon is. A gazdag tudományos programot (96 előadás) 3 szekcióban bonyolítottuk le. A Menopausa Társaság, Rehabilitációs Társaság, Ortopéd és Traumatológiai Társaság önálló ülészakot szervezett.

Az MRT-OS egyik főtémának az ízületek ultrahang diagnosztikáját választotta. Ennek előadásait ragyogóan egészítették ki az ultrahang mini kurzus jellegű gyakorlatok. Három ultrahang készüléket forgalmazó cég hozta el magas technikai színvonalú készülékeit, amelyeken a legjobb hazai szakemberek vezették a gyakorlatokat. A nagy érdeklődés miatt szombaton „műsoron kívüli” gy-

korlatokat is iktattunk be. Ezeket a gyakorlatokat főpróbának szántuk az októberi ESSR kongresszusra. A főpróba és az előadás egyaránt kitűnően sikerült. Hasonló UH programokat a későbbi osteológiai kongresszusokon is beiktattunk.

Az I. Kongresszuson Forgács dr. szervezésében képzőművészeti kiállítást rendeztünk Gross Andor festőművész és Kutas László szobrászművész munkáiból. A nagy érdeklődés nem hagyott kétséget, hogy a kiállításokat folytatni kell. A II. Kongresszuson Vasarely Viktor képeit állítottuk ki. A képzőművészeti kiállítások sikere hozzájárult az osteológiai kongresszusok nagy elismertségéhez.

Az esti nagyszabású fogadásokat ebben az évben egy speciális program egészítette ki. Hajókirándulást követően Veszprémbe utazott a kongresszus, ahol Gömör Béla és Lakatos Péter rendezésében és főszereplésével igazi meglepetésműsort tapsoltunk és neveltük végig. Örömmel tapasztaltuk, hogy számos orvoskollégánk nem csak szakmájának mestere, de van ideje és tehetsége zongorázni, énekelni, bohózatokat írni és előadni.

A II. kongresszussal a Magyar Osteológiai Kongresszus végérvényesen belépett a nagy hazai orvos kongresszusok sorába. Hagyományt teremtettünk, és azt folytatni kívántuk. Ennek jegyében hirdettük meg a III. kongresszust.

Tisztelt Kollegák! Tisztelt Osteologusok!

A MOOT és az MRT-OS által közösen rendezett I. és II. Magyar Osteologiai Kongresszus elérte célját. Közös tudományos fórumot teremtettünk a csont-izületi megbetegedésekkel foglalkozó hazai szakembereknek. Büszkén jelenthetjük ki, hogy rendezvényünk belépett a nagy hazai orvoskongresszusok sorába. Hagyományt teremtettünk és azt folytatni kívánjuk. Ennek jegyében hirdetjük meg a

III. Magyar Osteologiai Kongresszust, amelyet természetesen ismét **Balatonfüreden rendezünk meg 2002. május 22-25. között a Hotel Füredben.**

Ez a kongresszus egyben a Magyar Osteoporosis és Osteoartrológiai Társaság számára tisztújító kongresszus is lesz.

A rendezvény főtémái a következők:

1. A férfiak osteoporosisa
2. Az osteoporosis anabolikus terápiaja
3. Primaer és secundaer csonttumороk és szövdményeik
4. A térdizület betegségei
5. Az osteoporosis költségei és társadalmi hatásai
6. Osteologiai kaszisztikák.

A főtémák tehát felölelik az osteologia számos területét, annak jegyében

hogy az elmúlt években csatlakozott hozzánk a Magyar Menopauza Társaság, a Magyar Ortopéd és Traumatológiai Társaság, a Magyar Rehabilitációs Társaság, a Magyar Reumatológusok Egyesületének számos vezetője és tagja. Bízunk abban, hogy ez most is így lesz.

Reméljük, hogy ebben az évben a résztvevők között üdvözölhetjük Önt is. Szeretnénk nagyon sikeres konferenciát rendezni mind szakmai, mind társasági szempontból. Ehhez azonban az Önök segítségével, aktív részvételével elengedhetetlen.

Január elején küldjük meg mindenkinek a jelentkezési lapokat. Már most felhívjuk a figyelmet a jelentkezés és absztraktok beküldési határidejére: 2002. március 15. Tekintettel a rendkívül nagy előzetes igényekre, tisztelettel felhívjuk a figyelmet a határidők pontos betartására. Találkozunk májusban Balatonfüreden!

Üdvözlettel:

Dr. Lakatos Péter
A MOOT elnöke

Dr. Forgács Sándor
az MRT-OS elnöke

AZ OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 10. ÉVFOLYAMA

2002-ben indítottuk útjára az Osteologiai Közlemények 10. évfolyamát. Ez a jubileum alkalmat adott visszatekintésre és törekvéseink ismételt összefoglalására. Az évfolyam bevezetőjeként írtuk:

„Az MRT-OS már 1988-ban történt megalakulásakor célul tűzte ki, hogy szakmai tudományos folyóiratot indít azzal a céllal, hogy fórumot hozunk létre a hazai osteologia művelőinek. Büszke örömmel állapíthatjuk meg, hogy célunk maradéktalanul megvalósult. Tartalmi és formai szempontból egyaránt színvonalas folyóiratot hoztunk létre, amelynek sikere minden várakozásunkat felülmúlta.

Tematikánkat szélesre tártuk, amit kifejez folyóiratunk 2001 óta használt alcíme: *A csont és izületi megbetegedések diagnosztikájának és terápiájának folyóirata*. Az első 10 év adatait táblázatban foglaltuk össze: 2120 oldalon 164 tudományos közleményt publikáltunk. Szerzőink között szerepel az összes jelentős hazai osteologiai szakember és számos pályakezdő kolléga. Számos világhírű szakember küldött lapunknak eredeti közleményt, egyebek között G. Hermann, A. Oestreich, M. Davies, A. Greenspan. Ezeket angol nyelven közöltük. Ezek a szerzők tagjai folyóiratunk nemzetközi tanácsadó testületének, amelyben rajtuk kívül az ISS és az ESSR számos vezetője is részt vesz.”

A különösen fontos, aktuális témákat szerkesztőségi

közleményekben foglaltuk össze. 2001-ben pl. cikket közöltünk „Újabb ismeretek a nem-szteroid gyulladásgátlókról”, valamint „A csontminőség koncepció – csontszerkezet törések” címmel

Munkatársaink minden jelentős hazai és nemzetközi rendezvényen ott voltak és azokról folyóiratunkban beszámoltak. Az MRT-OS évi tudományos pályázatának díjnyertes munkáit mindig közöltük. A „Kitekintés” rovatban a nemzetközi szakirodalom újdonságairól adtunk hírt.

Nagy sikere volt a „Nevető Osteologia” rovatnak (amelynek vezetését dr. Mester Ádám vette át.). Nagyon sajnáltuk, hogy a rovat indító vezető szerzője Fehér Klára már nincs közöttünk. Rajta kívül kitűnő szerzőket sikerült megnyernünk, mint pl. Tabák András, Hegedűs Viktor. Írásaikat szponzorunk segítségével egy kis kötetben is összegyűjtöttük és kiadtuk.

Az „Ezredfordulás beszélgetések”-ben Kőszegi Ábel média menedzser a szakma számos vezető személyiségével közölt interjút, nem kímélve meg őket a „kényes kérdésektől sem. Ezekből néhányat történetünk előző részében közöltünk. 2001-ben Dr. Fornet Bélával a Semmelweis Egyetem Radiológiai Klinika igazgatójával történt beszélgetést közöltük „Az egyetlen bizonyosság az állandó változás” címmel. Folyóiratunk fórumot biztosított az egészségügy aktuális gondjainak Ennek jegyé-

84 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 2001/2

SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNY

Újabb ismeretek a nem-szteroid gyulladásgátlókról. COX1 és COX2 inhibitorok II. rész

A cyclo-oxygenase konstitutív és indukálható izoenziméről egykor csak szűk körű szakmai vitákban tetek említést, az elmúlt 5 év során ez a témakör széles nyilvánosságot kapott. Több mint 60 éve ismeretes, hogy a tápcsatornai fekélyek és akár fatális szövdmények kialakulásáért gyakran az aspirin és más nem-szteroid gyulladásgátlók (NSAID-ok) felelősek. Megbízható becslés szerint ezek a szövdmények egyedül Nagy-Britanniában akár 2000 beteg halálát okozhatják évente. 1991-ben fedezték fel, hogy a NSAID-ok terápiás és toxikus hatásainak zöme a cyclo-oxygenase (COX) enzim működésének felfüggesztésére, ill. a prostaglandin-szintézis következményes gátlására vezethető vissza. Később két COX-izoenzimet fedeztek fel és lehetőség nyílt arra, hogy az indukálható COX-2 aktivítását hatékonyan gátolják, ugyanakkor a tápcsatornai COX-1 működését nem befolyásolják, biztonságos gyógyszereket fejlesszenek ki. Nagyszabású klinikai vizsgálatokkal támasztották alá, hogy a biztonságos NSAID-oknak COX-2 szelektívnek kell lenniük. E kutatási terület rendkívül dinamikus fejlődésével nehéz lépés tartani. Ezért is változott szerkesztőségünk a kérdés különböző elméleti és klinikai vonatkozásainak összefoglalására. Közleményünk alapját A. TYNDALL és P. HASLER „Nem-szteroid gyulladásgátlók a XXI. század közepében – új paradigmák, lehetőségek és kérdések” c. EULAR kiadvány képezi.

94 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 2001/2

SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNY

A csontminőség koncepció – csontszerkezet és törések

56 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 2001/1

EZREDFORDULÓS BESZÉLGETÉSEK

Az egyetlen bizonyosság az állandó változás

Beszélgetés dr. Fornet Béla egyetemi docenssel, a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Radiológiai Klinika igazgatójával

Tanár úr Beszélgetésünk egyik meghatározó vonaláért javasolom a XX. századi filozófus Ludwig Wittgenstein megállapítását: „Érezzük, hogy még ha minden lehetséges tudományos kérdést megválaszoltunk is, élelproblémáinkat még nem is érintették.” Ezen gondolat színt, a képalakító eljárások ma, mennyiben segítik a klinikusokat a körmegej-lapítás lényegének megértésében?

Ez általában a klinikus személyiségéről, felkészültségéről függ és attól, hogy mennyire érdekli az eset. Van, ahonnan egyáltalán nem kapunk kérdést csak azt jelzik, hogy „kérem szíves MR, CT vagy ultrahang vizsgálatát”. Ezekre nincs mit válaszolni. Volt filozófom Zsolt professzor mindig azt mondta, hogy „hülye kérdésre csak hülye választ lehet adni”. Renkvilárral rossz ebben az, hogy a mi válaszunk az mindig leirt lesz, és a buta, a nem megfelelő válasz kíséri a beteget, a kérdés az soha. De természetesen a klinikusok zöme jól tesz föl kérdéseket és egytítműködik, azt akarja, hogy kijöjjen a vizsgálatból valami használható eredmény.

Amikor a klinikus „megrendeli” a vizsgálatot: pl. kér egy CT-t a gerinc L1-IV. szakaszáról és odaitér, hogy van-e ott egy porckorong-sérv, akkor a radiológus válaszol, de tovább vizsgál-e a vizsgálatot esetleg egy másik képalakító eljárással, ha azzal még több információhoz lehet jutni, vagy nem?

Azt mondom, hogy ez a kérdés-feltevés korrekt. Elsődlegesen elvágjuk a vizsgálatot. Ha a klinikai kérdésre az adott képalakító eljárással jól tudunk válaszolni, akkor elég. De ha látunk olyan elváltozást, ami a vizsgálat kiegészítését igényli

Az egész képalakító diagnosztika mozaikszertűen járul hozzá a kialakuló diagnózishoz. Nagy szerepe

ben közöltünk beszélgetést a Pharma cégek és egyes orvosok kényes együttműködéséről dr. Ternák Gábor főorvossal.

Az ezredfordulós beszélgetések 2002-ben folytatódtak.

Tíz év után a szerkesztőbizottságunkat kibővítettük. Alapítványunk domain nevet fizet elő, így elértük, hogy a folyóirat az interneten is olvasható.

Most, amikor folyóiratunk 2022-ben már a 30. évfolyamába fog lépni, büszkén látjuk, hogy az első 10 év magas színvonalát tartani tudtuk. Az internet elérés is változatlan.

HIRDETÉSEK A FOLYÓIRATBAN

Gyógyszer és műszergyártó -forgalmazó cégek kezdetektől fogva hirdetések elhelyezésével támogatták az Osteologiai Közlemények megjelenését. A hirdetések kivétel nélkül szép, színes grafikai anyagok. Gyorsan

2002/1 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 13

Az elmúlt években megjelent cikkek

Évfolyam	Oldalszám	Tudományos közlemények száma	Referátumok száma	Beszámolóok száma	Egyéb anyagok száma
I. évf. 1993.	198	16	11	7	
II. évf. 1994.	244	20	14	6	
III. évf. 1995.	216	18	15	3	
IV. évf. 1996.	228	18	11	5	2
V. évf. 1997.	228	16	21	6	
VI. évf. 1998.	264	20	39	7	2
VII. évf. 1999.	244	21	25	9	
VIII. évf. 2000.	244	16	23	5	3
IX. évf. 2001.	254	19	13	8	3
összesen:	2120	164	172	56	12

Örömmel értesítjük kedves Olvasóinkat, hogy az Osteologiai Közlemények az interneten is olvasható

Címünk: <http://www.mrt-os.hu/>

2001/2 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 115

EZREDFORDULÓS BESZÉLGETÉSEK

„Miért kell prostituálnak lenni annak, aki ebben nem talál semmiféle élvezetet?”

Beszélgetés dr. Ternák Gábor főorvossal

Az „Egy farmaprosti észrevétele” c. cikk a Népszabadság 2000. december 28-ai számában jelent meg. A cikket azok kedvéért közöljük, akiknek az elkerülte a figyelmét. Az alábbi interjú azért készítettük Ternák Gáborral, hogy olvassunk még árnyaltabb képet alkotósságának a farmaprostiságról. Egyben kérjük önöket: írják meg véleményüket erről, az orvostársadalom egészét érintő problémáról, melynek aktualitást ad az egészségügyi kormányzat ismert tervezete. Folyóiratunk fóruma kíván lenni az egészségügy régóta vajdó reformfolyamatának.

2002/1 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 7

Ezúton is köszönetet mondunk hirdetőinknek, akik 2001-ben támogatták folyóiratunk megjelenését

Károlyi Gábor
főszerkesztő

- 7X ORVOSTECHNIKAI KFT.
- AGFA HUNGÁRIA KFT.
- BÉRES RT.
- BOEINGER INGELHEIM
- BRISTOL-MYERS SQUIBB
- CSC PHARMACEUTICALS LTD.
- FRESENIUS KABI HUNGARY KFT.
- GREENSOUND KFT.
- IBSA PHARMA KFT.
- ICN MAGYARORSZÁG RT.
- KÖHLER-CHEMIE
- LILLY HUNGÁRIA KFT.
- MEDICO UNO KFT.
- MEDIMON KFT.
- MSD KFT.
- NYCOMED AMERSHAM
- NOVARTIS HUNGÁRIA KFT. PHARMA
- NOVARTIS HUNGÁRIA KFT. VÉNYNELKÜLI GYÓGYSZEREK
- NOVO NORDISK HUNGÁRIA KFT.
- ORGANON
- PHARMACIA-PFIZER
- RICHTER GEDEON RT.
- ROCHE MAGYARORSZÁG KFT.
- SANOFI-SYNTHÉLABO RT.
- VARIOTRADE KFT. (TOSHIBA)
- VTL-TRADE KFT.

nőtt a folyóirat ismertsége, olvasótábora, ami jelentősen emelte a hirdetések számát. Ez biztosította a lap előállításának és terjesztésének költségeit, és lehetővé tette, hogy ingyenesen juttassuk el minden érdeklődő orvoskollégának. Ezt a mai napig tartani tudjuk. Könyvtáraktól, intézményektől fogadtunk el előfizetést, de ezek száma az utóbbi években drasztikusan csökkent.

III. MAGYAR OSTEOLOGIAI KONGRESSZUS

2002 májusában rendeztük Balatonfüreden a III. Osteologiai Kongresszust, amely az MRT-OS 12. Osteologiai Napok rendezvénye volt. Kongresszusunk

A kongresszusi megnyitó elnöksége: Kiszely Pál Balatonfüred alpolgármestere, Forgács Sándor és Lakatos Péter

ekkor már végérvényesen belépett a nagy hazai orvos kongresszusok sorába. Így a szlogenné lett felhívásunkra – HA MÁJUS – AKKOR OSTEOLOGIA BALATONFÜREDEN! – ismét több mint 1000 orvos jelentkezett. A program is egyre bővült ezért a kongresszus idejét – Lakatos Péter javaslatára- megnöveltük, és már szerdán délelőtt sor került a megnyitó ünnepségre, azaz a 2 napos rendezvényt 3 napra bővítettük.

A megnyitón Forgács Sándor dr. az MRT-OS elnöke, Kiszely Pál dr. Balatonfüred alpolgármestere és Lakatos Péter dr. a MOOT elnöke üdvözölte a résztvevőket.

Köszöntötte a Kongresszust Makó Ernő dr. a Magyar Radiológusok Társaságának elnöke. Beszédében kiemelte, hogy a MRT elnöksége kiemelt figyelemmel kíséri az legaktívabb szekciójának az Osteologiai Szekciónak hatékony tudományos ténykedését, mely örvendetes módon aktív nemzetközi kapcsolatokat is magáénak tudhat. Elhangzott, hogy a Szekció úttörő és példamutató munkát végzett felismerve, hogy a klinikummal való szoros együttműködés nem csupán a résztvevők számára fontos és hasznos, de az elsősorban a hatékony gyógyítás ügyét szolgálja.

Az első nap fontos eseménye Zalatnai Klári vezetésével az OBME szervezésében zajlott le „Nők, karrier, egészség, életminőség” címmel, Pásztor Magdolna és Marton István vezetésével neves szakemberek és közéleti személyiségek vettek részt a megbeszélésen.

dr. Mester Ádám és prof. Makó Ernő a hallgatóság soraiban

A jól megválasztott tudományos főtémákhoz összesen 125 előadás előadást küldtek be, ami akkor rekordnak számított. Egyebek között olyan nemzetközi szaktekintélyek tartottak előadást, mint John Kanis (UK) és Uri Liebermann (Israel). Folytatódtak azt ultrahang minikurzusok, amelyek az előző kongresszuson már hagyományt teremtettek

A társasági programoknak a korábbi osteologiai napokon kialakított rendjét sikerült folytatni. Az első este a welcome party, A második este a műsor dominál. A péntek este a már hagyományossá vált garden party, amelyre egy gyógyszergyári szponzor minden előző kongresszusnál gazdagabb programot biztosított. A jó hangulathoz persze az is hozzájárult, hogy minden fogadáson kitűnő ételeket és italokat szolgáltak fel. A résztvevők ezen a kongresszuson is több mint 5000 kávét és üdítőt fogyasztottak el. Mindez természetesen bőkezű gyógyszer- és műszerforgalmazó szponzorok támogatásával volt lehetséges.

Az MRT-OS ebben az évben is díjazta a legjobb kazuistikákat. Első díjat megosztva kapta: Turda Éva, Forgács Sándor és mtsai: „Destruktív spondylarthropathia dializált betegben” és Balogh Endre és mtsai: „Csapdába fogott artéria poplitea esetünk” című előadása.

SAKMAPOLITIKAI KÉRDÉSEK, OSTEOPOROSIS CENTRUMOK

A III. kongresszusnak különös jelentőséget adott, hogy kiemelten foglalkoztunk szakmapolitikai kérdésekkel, elsősorban az osteoporosis centrumok finanszírozási gondjaival. Ebben az időben már közel 120 centrum működött az országban, amelyeknek fontos szerep jutott a csontritkulás mint „néma járvány” elleni küzdelemben.

Az előzményekről annyit, hogy Forgács dr., aki elsőként hozott létre osteoporosis szakrendelést, ahol a Chinoín antiporotikus gyógyszerének (Osteochin) klinikai kipróbálását végezte. Már a 80-as évek végén beadványokkal bombázta az egészségügyi hatóságokat, hogy hozzak létre csontritkulás rendeléseket, és azokat szereljék fel korszerű csontsűrűség mérő készülékekkel. A

dr. Farbaký Zsófia ultrahang gyakorlatot vezet

rendszerültetés közeli zavaros időkben süket fülekre talált. Többször előfordult, hogy amikor megkísérelte ígéretére emlékeztetni valamely egészségügyi vezetőt, annak már utódja sem volt a helyén. Megváltozott ez a helyzet, amikor megalakult a MOOT, és annak vezetője Poór Gyula vette kezébe az ügyet. Ügyes szervező munkával elérték, hogy országszerte alakultak a centrumok és létrehozták azok országos hálózatát. Ezek finanszírozása szinte állandó gondot jelentett. Ezt elsősorban a MOOT-nak kellett megharcolni, de az MRT-OS is kivette a részét. Forgács dr. által vezetett Uzsoki osteoporosis centrumban három különböző típusú csont-denzitóméter működött: Lunar teljes test vizsgáló (ezt egy pályázaton nyerték el), alkarcsontokat mérő Osteometer és szűrővizsgálatokra használt kézcsontokat vizsgáló berendezés. Az Uzsoki centrum segítséget nyújtott más intézeteknek is csont-denzitóméterek beszerzéséhez és üzemeltetéséhez.

A III. MAGYAR OSTEOLOGIAI KONGRESSZUS ZÁRÓKÖZLEMÉNYE. 2002. MÁJUS 22-25.

BALATONFÜRED

Az MRT-OS média felelőse Kőszegi Ábel állította össze a kongresszus záróközleményét. A közlemény megállapította, hogy „A csont- és ízületi betegségek megelőzésén és gyógyításán fáradozó orvosok tanácskozásán idén több mint 1000 szakember vett részt. A feltűnően nagy létszám egyik oka, hogy a Magyar Osteoporosis és Osteoarthrológiai Társaság és a Magyar Radiológusok Társaságának Osteologiai Szekciója évek óta együtt tartja kongresszusát. A másik ok, hogy interdiszciplináris együttműködésüket kiterjesztették a menopauza, az ortopédia, a traumatológia, a rehabilitáció, a reumatológia és a nőgyógyászat társaságaira is, amelyeknek számos szakembere vett részt konferenciánkon. „Ez, a betegek érdekeit szolgáló orvos összefogás modell-értékű a Nyugat számára is.” – állapította meg a világ két vezető szaktekinétye, John Kanis angol, és Uri Liebermann izraeli professzor, akik előadást is tartottak kongresszu-

sunkon.

Hasonló nemzetközi elismerés övezi osteoporosis centrumaink működését is. Éppen ezért fogadtuk értetlenül azt a tervezetet, amelyet a denzitometriai vizsgálatok után járó pontértékek jelentős csökkentését javasolta. ... Az ehhez hasonló, tervezetek megelőzésének érdekében ismét felajánljuk együttműködésünket az egészségügyi kormányzatnak.

Tanácskozásunk eredményesen tudta összehangolni és megfogalmazni a különféle orvosi területeknek a komplex hatású gyógyszerek előállításával kapcsolatos igényeit.

Úgy döntöttünk, hogy e példaértékű interdiszciplináris együttműködést fokozottan szeretnénk az idősebb korosztály és a csonttörést szenvedett betegek rehabilitációjának szolgálatába állítani. Változatlanul támogatjuk a betegklubokat, mert ezek nem csupán a mozgásszervi betegségek leküzdésében, hanem az egészséges életvitel kialakításában is igen fontos szerepet töltenek be. Végezetül a záróközlemény újlag felhívta a figyelmet arra, hogy a mozgásszegény életmód, a csont- és ízületi betegségeket népbetegséggé tette. „Sétáljon minden nap!” – szólítjuk fel az országot minden kongresszusunk alkalmából.”

A kongresszus tanácskozása és záróközleménye felkeltette a médiumok érdeklődését.

„Tiltakozik a szakma a csonttritkulás vizsgálat finanszírozásának csökkentése miatt. Veszélybe kerültek a szűrések.” – jelent meg a **NÉPSZAVÁ**-ban. Az újság arról is írt, hogy a teljes csonttritkulás szűrő program benuharthat le a tervezett finanszírozási változtatások miatt, ezért most a témával foglalkozó orvos társaságok tiltakozó levelet juttattak el az Egészségügyi Minisztériumba. A minisztérium a levél hatására felülvizsgálta, és részben módosította korábbi döntését.

A **Veszprém megyei NAPLÓ** 2002. május 23. száma azt emelte ki, hogy a kongresszus a csonttritkulás, mint népbetegség megelőzésének lehetőségeiről tárgyalt

„A betegség közvetlen és közvetett költségei sok tízmilliárd forintra rúgnak. Különböző orvosi szakmák

Cikk a Veszprém megyei Naplóban

Cikk a Népszavában

képviselői: nőgyógyászok, ortopédusok, traumatológusok, radiológusok, reumatológusok és belgyógyászok adták elő legújabb tudományos eredményeiket, hogy segítsenek a népbetegségben szenvedőkön. A veszélyeztetett 45-50 éves korosztály kétvétenként jelentkezhetne szűrésre, s akkor elkerültetők lennének a súlyos szövődmények. Forgács Sándor, a füredi kongresszus egyik elnöke leszögezte, hogy a társadalombiztosítás egyelőre csak a csonttritkulásos vizsgálatok költségeinek egy részét fedezi.”

Elhangzott, hogy a szüleinktől a csonttritkulás hajlamát örököljük, 60 százalékban azonban életmódbeli hiányosságok (mozgáshiány, helytelen táplálkozás) következménye. Marton István professzor szerint a fiatal korosztály azért veszélyeztetett, mert ők a tej fogyasztása helyett az édes, kalciumszegény üdítőkkel csökkentik esélyeiket.

A **Füred TV** Forgács Sándor dr.-tól kért interjút, aki egyebek között elmondta, hogy „Magyarországon évek óta mintaszerűen megszerveztük, a csonttritkulásos betegek szűrését és ellátását, jól működő rendszert, diagnosztikus és terápiás centrumokat állítottunk fel. Több mint 100 ilyen központ működik hazánkban, számos európai országnak ezek mintaként szolgálnak. Most mindez veszélybe került. Kétségtelen, hogy egy ilyen jól működő rendszer sok anyagi erőforrást igényel, még sem tudjuk elfogadni, hogy a társadalombiztosítás jelentősen csökkenteni kívánja a diagnosztikus beavatkozások finanszírozását.”

Magyar Rádió Krónika c. műsora 2002. 05. 22-én foglalkozott a kongresszussal. Egyebek között elhangzott, hogy Balatonfüreden a három napos tanácskozáson sürgetik a minél szorosabb összefogást a néma járvány jobb megelőzésért és az eredményesebb gyógyításért.

AZ MRT-OS SZEREPE ANTIPOROTIKUS GYÓGYSZEREK KLINIKAI KIPRÓBÁLÁSÁBAN

Ez a történet az 1970-es években kezdődött, amikor Forgács dr. magyar és német nyelven cikkeket publikált az osteoporosis méréséről. Abban az időben csak morfológiai mérések álltak rendelkezésre, amelyek

csontok röntgenképén történt mérésén alapultak. A Chinoin Gyógyszergyár akkori fejlesztési főmérnöke, Feuer László felfigyelt ezekre a közleményekre és mivel egy új típusú vegyületnek antiporotikus hatást tulajdonított, partnert keresett ennek igazolására. Forgács dr. örömmel vállalkozott erre. Nagyszámú beteget gyűjtött össze, akiken klinikai és röntgenológiai vizsgálatot végeztet. Az első eredmények biztatóak voltak. Ezeket a vizsgálatokat természetesen támogatta a Chinoin, így az Osteologiai Szekció már korán sok tapasztalatot szerzett a csonttritkulás ellátásában. Az FL- 113 jelű vegyület később az Osteochin nevet kapta. Forgács dr. több előadást tartott ennek hatásairól, például 1983-ban Moszkvában az EULAR-on. Előadásának mondanivalója az volt, hogy ez a gyógyszer nem fogja megoldani a csonttritkulás kezelésének minden gondját, de fontos szerepe van abban. Természetesen mások is foglalkoztak a gyógyszerrel és hatásosnak értékelték. A Chinoin külföldi partnert keresett, így akadt rá a japán TAKEDA cégre. A Cég Forgács dr.-t is meghívta Tokióba, és előadása szerepet játszott abban, hogy a magyar gyár nagy megrendelést kapott.

Közben megjelentek a csonttritkulás mérésének új módszerei, a foton abszorpciometrián alapuló csont denzitométerek. Christiansen professzor (Dánia) volt ennek egyik pápája,

Forgács dr. járt nála Koppenhágában és onnan hozta haza az első ilyen műszert. Ezt az MRT –OS székhelyén helyezték el és később a Csont Dg. Alapítvány támogatásával újabb, fejlettebb műszerekkel egészítették ki, pályázat útján hozzájutottak egy Lunar teljes test vizsgáló készülékhez.

A rendszerváltás után a Chinoin-t privatizáló francia cég nem tartotta szükségesnek az Osteochin gyártásának folytatását. Ezekben az években több más gyógyszergyár is hozott be hazánkba antiporotikus készítményeket. Mivel az MRT-OS jelentős számú beteget gyűjtött össze, több cég megkereste, hogy vegyenek részt ezen készítmények bevezetésében. Ezekről a készítményekről számos tanulmányt, referátumot közzeltünk az Osteologiai Közleményekben.

122 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 2002/2

EZREDFORDULÓS BESZÉLGETÉSEK

„Csak az ORFI jövőjével foglalkozom”

Beszélgetés dr. Poór Gyula főigazgató főorvossal

– 1977-ben végész a SOTE-n és leírta az Országos Reumatológiai és Fizioterápiás Intézet (ORFI), amely mindmáig egyetlen munkahelye.
– 1988-ban meghívást kap az intézet műszertani osztályának lefektetésére, amelynek egy évvel később ő lesz a főorvosa.
– 1992-93-ban 2 évet tölt tudományos kintessé az USA-beli Rochester Mayo Klinikán.
– 1994-ben az USA-ban és Európában – egészségügyi menedzserként tanácsot ad.
– 1995-ös az ORFI egyik reumatológus tanácsadójává válik.

– Jelenleg a Társaság, valamint a Magyar Reumatológusok Egyesülete alelnöke és az Országos Osteoporosis Központ elnöke.
– Tagja az International Osteoporosis Foundation tudományos tanácsadó testületének. Az IOF felkérésére az Európai Paget Projektet szervezi és koordinálja.
– 1992 óta a WHO tudományos tanácsadója, és a világsejtes osteoporosis elleni világszerte történő felvilágosításának titkára 1998 óta.

Eddig 159 tudományos publikációja jelent meg, jelentős részük a reumatológia területéről.

– Az ORFI kontra igralmasrendi vita közismert. A végeredménye az lett, hogy Európa egyik első

2002/3 OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEK 179

EZREDFORDULÓS BESZÉLGETÉSEK

„Előbb-utóbb minden medikusnak vizsgáznia kell majd reumatológiából”

Beszélgetés dr. Gömör Béla professzorral

1962-ben általános orvosi diplomát szerzett Szegeden. Reumatológiából és belgyógyászatból tesz szakvizsgát. 1963-tól az ORFI-ban dolgozik. 1977-től osztályvezető főorvosként. 2000 júniusától a különmált Budai Foglalkoztatási Központ I. Reumatológiai osztályát vezeti. 1977-ben szerzi meg kandidátusi fokozatát. 1984 óta a Reumatológiai és Fizioterápiás Tanácsik vezetője, egyetemi tanár. 1982-ben a Magyar

Professzor úr! Onról azt tartják, hogy tekintélyt kivívó személyiség.

A szakmán tekintélye érdekel igazán. Remélem magam sem hoztam szegényt rá! Sokáig belgyógyász szerettem volna lenni, de valami mindig a reumatológia mellett kitartásra buzdított. Nem bírtam meg. Kötődött: ez a szakma nem tartozik a legmagasabb presztízsű

Köszegi Abel „ezredfordulós beszélgetései” 2002-ben folytatódtak. Különös érdeklődést keltett Gömör Béla professzorral készült interjú, amelyben Gömör dr. beszélt életútjáról és főleg egyik kedvenc témájáról, a reumatológia oktatásáról. Poór Gyula főigazgatóval készült interjúnak különös aktualitást adott, hogy abban az időben zajlott le az Irgalmasrendi Kórház és az ORFI különválása. Ezt fejezi ki a beszélgetés címe: „csak az ORFI jövőjével foglalkozom”.

A CSONTANYAGCSERE BETEGSÉGEK RADIOLÓGIAI DIAGNOSZTIKÁJA TANFOLYAM UZSOKI U.-I KÓRHÁZ, 2002. OKTÓBER 4-5.

Az MRT-OS minden évben csontdiagnosztikai tanfolyamot rendezett a Szekció székhelyén az Uzsoki u. Kórházban. A helyet és technikát a Kórház biztosította, viszonzásképpen vállaltuk, hogy a Kórház dolgozói ingyenesen vehetnek részt. A többiek szerény részvételi díjat fizettek, amelyet rendszerint szponzorok álltak. A befolyó díjból honoráriumot biztosítottunk az előadóknak, akik a legkiválóbb hazai szakemberek közül kerültek ki.

A témák az évek során felölelték az osteologia minden területét, sok éven át régiók szerint haladtunk, a koponyától a lábsontokig. A fő témák rendszerint az ESSR kongresszusok témáihoz csatlakoztak.

A tanfolyamok sorából kiemelkedett a 2002 évi rendezvény. Ilyen sikeres csontdiagnosztikai tanfolyamot Magyarországon addig nem rendeztek. Az előzetes jelentkezések száma minden várakozást felülmúlt. Közel 400-an kérték regisztrálásukat a tanfolyamra.

Felkérésünkre az USA-ból 3 világhírű szakember utazott Budapestre, hogy előadásokat tartson a tanfolyamon.

George Greenfield (1928–2019) a csontdiagnosztika élő klasszikusa volt. A Chicago-i Egyetemen lett világhírű tudós, később Tampában a Dél-Floridai Egyetemen a radiológia professzora lett, ahol vendégül látta az MRT-OS néhány vezetőjét. „Radiology of Bone Diseases” című könyve számos kiadást ért meg, több nyelvre lefordították. Ha valamilyen csontdiagnosztikai problémának utána kellett járni, a CT-MR korszak előtt, „nézzük meg

a greenfieldben” szoktuk emlegetni. Nem kevésbé volt népszerű többi könyve „A Manuel of Radiographic Positioning”, „Imaging of Bone Tumors” és az „Arthritis”.

Később D. Resnick professzor 3 majd 6 kötetben megjelent csontdiagnosztikája lett a bibliánk. Mindezek a könyvek megtalálhatóak voltak a Szekció könyvtárában. Sűrűn forgattuk és szívesen kölcsönöztük érdeklődőknek.

Greenfield professzor szívesen emlékezett arra, hogy ősei Kolozsvárról vándoroltak ki Amerikába, ami szerepet játszott abban, hogy szívesen jött hozzánk. Már nem először vett részt Forgács dr. által szervezett tudományos rendezvényeken.

George Hermann (1931-2019) professzor Budapesten szerezte orvosi diplomáját 1956-ban hagyta el az országot. A rendszerváltás után minden évben hazalátogatott Előadásokat tartott hazai kongresszusokon, cikkei jelentek meg folyóiratunkban. Sok magyar barátot szerzett, a MRT tiszteletbeli tagjává választotta. Halálhíre mindannyiunkat mélyen megrendített. (In memoriam Hermann György, Osteol közl.2020.28.48.)

A tanfolyamon úgy mutattuk be, hogy a jeruzsálemi Hadassah Medical Centerben töltött évek után New Yorkban a Mount Sinai Hospital mammográfiai és musculoskeletal radiológiai osztályának lett a vezetője. Nem tapintható emlőrákok diagnosztikájáról írt monográfiája nemzetközi hírnevet szerzett számára. A Gaucher-kór, hyperparathyreosis, kristály arthropathiák radiológiai diagnosztikájáról rendszeresen jelennek meg cikkei és tart ezekről előadásokat nemzetközi kongresszusokon és továbbképző tanfolyamokon.

Memphis Tennessee-ről mindenkinek Elvis Prestley jut eszébe és kevesen tudják, hogy ott működött egy magyar származású professzor *Jenő Sebes*. Péccset kezdte tanulmányait, amit 1957-től az USA-ban folytatott. Mammográfiával és musculoskeletal diagnosztikával foglalkozott. (USA-ban ez a szakmai párosítás elég gyakori). Az alumínium anyagcsere csonthatásaival és ásatásokból származó csont maradványok radiológiai vizsgálatával szerzett hírnevet magának.

A külföldi vendégekkel készült interjúkat közöltük folyóiratunkban.

Prof. George Greenfield, prof. George Hermann és prof. Jenő Sebes az Osteologiai Közleményekben

A hosztész csapat (balról jobbra): Kovácsné Újváry Tünde, Csikós Andrea, Molnárné Janecska Elza, Kalacsi Andrásné (Imeri), Szabó Adrienn, Libor Ágnes, Gyenesné Szilágyi Anna, Vezendiné Berkes Beatrix, Dorn Orsolya.

A házigazdák nevében *Jakab Ferenc* professzor az Uzsoki u. Kórház tudományos igazgató-helyettese üdvözölte a vendégeket. A megnyitó elnökségében természetesen ott volt *Golub Iván* főigazgató főorvos, aki elévülhetetlen érdemeket szerzett az új kórház megépülésében. *Makó Ernő* professzor üdvözlőjében arról beszélt, hogy az MRT-OS milyen aktív szerepet játszik a Radiológus Társaság életében.

A vendég professzorok természetesen kedvenc témáikról tartottak előadást: *Greenfield* professzor a metabolikus csontelváltozások alaptüneteiről, *Hermann* professzor a hyperparathyreosisról és kristály arthropathiákról, *Sebes* professzor az alumínium okozta osteomaláciáról.

A neves külföldi előadók mellett a téma legjobb hazai szakértői adtak elő. *Bálint Géza* foglalta össze a klinikai vonatkozásokat. *Forgács Sándor* az osteoporosis mérésének módszereiről beszélt. Nagy teret szentelt a kompressziós csigolyatörések diagnosztikai kérdéseinek. Előadását jól kiegészítette *Mester Ádám*, aki a kompressziós csigolyatörések MR differenciál diagnosztikáját adta elő. *Forgács dr.* másik előadásában a hormonális és metabolikus osteoarthropatiákról, valamint a neurogen csontelváltozásokról adott elő.

Fornet Béla a combfej avascularis necrosisáról, valamint az MR perspektivikus jelentőségéről az osteoporosis diagnosztikában tartott előadást. A lokális osteoporosisokról *Köllő Katalin* beszélt. Endocrin elváltozásokról sok szó esett így nem maradhatott ki a hypophysis és mellékvesék radiológiai diagnosztikája, amit *Karlinger Kinga* adott elő. *Balogh Ildikó* kitűnően foglalta össze, a csontizotóp vizsgálatok jelentőségét az osteoporosis differenciál diagnosztikájában.

Akkoriban nem rég nyílt meg az Uzsoki u.-i Kórház új műtéti és diagnosztikus tömbje, ami osztatlan elismerést aratott a hazai s külföldi vendégek között egyaránt. Tágas terek, kényelmes vizsgáló és szociális helyiségek, korsze-

Az MRT-OS fogadást adott a külföldi előadók tiszteletére. A képen Forgács dr. Greenfield és Hermann professzorok társaságában.

rűen felszerelt kényelmes betegszobákból álló hotel-szárny és nem utolsó sorban jó műszerezettség jellemezte. A Röntgenosztályt a Siemens szerelte fel a hagyományos röntgendiagnosztikai eszközeivel és spirál CT-vel. A szünetekben a Siemens munkatársai mutatták be a műszereket. A tanfolyam a Kórház előadó termében zajlott le. A 100 személyes terem a nagy érdeklődés miatt, kibővítették. Az előadásokhoz szükséges minden technikai berendezés rendelkezésre állt és zavartalanul működött.

Minden zökkenőmentesen, a megadott időben zajlott le. A rendező csapatot az Uzsoki u. Kh. Röntgenosztályának munkatársai alkották, akik erre a két napra technikai személyzetté és hosztesszé alakultak. Kedvesen, minden részletre odafigyelve végezték munkájukat. Ha kellett, észrevétlenek maradtak, mégis mindenütt ott voltak, ahol szükség lehetett rájuk. Mindkét napon kellemes ebéd és jól ellátott kávészünetek tették kellemessé a tanfolyamot.

Radiológusok, reumatológusok, néhány belgyógyász és ortopéd-sebész vett részt a tanfolyamon. Az előadásokat élénk vita követte. A rendezők kérték a hallgatókat, hogy névtelenül írják le észrevételeiket. Több résztvevő megemlítette az általa kiemelkedőnek tartott előadásokat. Eszerint meglehetősen egyenletes volt a színvonal, mert minden előadó kapott szavazatot. A legtöbben *Karlinger Kinga* és *Balogh Ildikó* nevét említették.

A tanfolyamot záró tesztvizsga követte. 112-en tettek sikeres vizsgát. Ők kapták meg a 36 kredit pontot érő igazolást.

DR. HEGEDŰS VIKTOR AZ OSTEOLOGIAI KÖZLEMÉNYEKBE

A szekció történetének előző részeiben írtunk folyóiratunk irodalmi rovatáról, és az annak alapján kiadott „Hippokratész új esküje és más történetek” c. kötetről. Több írásával szerepel ebben dr. Hegedűs Viktor.

Dr. Hegedűs Viktor neve az 1990-es években ismerősen csengett számos magyar radiológus számára. Az angiológia, intervenció radiológia nemzetközi hírvű „dán” tudósa volt, számos tudományos közlemény, könyvfejezet szerzője, radiológiai, angiológiai kongresszusok gyakori meghívott előadója.

1956-ban a történelem vihara Dániába röpítette, ahol királyi engedéllyel hamar letette első orvosi szigorlatát, és a koppenhágai egyetemen fejezte be orvosi tanulmányait. A Lund-i egyetemen szerzett radiológiából szakképesítést. Később a koppenhágai egyetem radiológiai osztályának lett vezető főorvosa, és kinevezték a grönlandi radiológia felelős vezetőjévé is. Közben vendégprofesszor volt az USA-ban, New Orleans-ban. Szoros kapcsolatba került az osteológiával is. Christiansen professzor meghívására röntgen laboratóriumot szervezett Koppenhágában az osteoporosis kutatás akkori fellegrárában. Meghívásunkra 1996-ban részt vett Tihanyban a jubileumi Magyar Radiológus Kongresszuson, és beszámolójában rendkívül elismerő hangon írt a radiológia hazai fejlődéséről.

Hegedűs dr. számos nyelven beszélt, de magyarul sem felejtett el. Olyan sokoldalú ember, hogy meg sem lepődünk, amikor megmutatta írásait. Vidám hangvételű novelláiból válogattunk folyóiratunk és az idézett kötet számára. Az alábbiakban közöljük egyik írását, amely 1997-ben az Osteológiai Közleményekben jelent meg.

Az utóbbi években sajnos megszakadt a kapcsolatunk Hegedűs Viktor barátunkkal. Ha valaki tud róla, kérjük, értesítse szerkesztőségünket.

DR. HEGEDŰS VIKTOR: HOGYAN LETT BELŐLEM DÁN? OSTEOL. KÖZL. 1997.5.50-51.

Szevasz Feri! – Hát pont itt kell találkozunk? – És ennyi esztendő után? – Mint annyi más amerikaiak, nekünk is meg kell néznünk Koppenhágát. – Hogy vagy? – Mesélj valamit magatokról!

– Mit is tudnék mesélni, Pistám. Neked, a világlátott amerikaiak? Hiszen ez itt olyan más. Gyere, ülünk le egy kávéra!

Tudod, itt Európában nem olyan könnyű az emigránsnak. Nehezen lesz igazán egyenjogú tagja az új országnak. Talán azért, mert a revirrel járó mindenféle: szag, szín, íz, hang és fogalmak tömege már korai gyermekkorban belemeszesedik a legtöbb emberbe. Kevés magyar tudja elfelejteni vagy elvetni régi értékmérőit, még akkor is, ha volt hazája legtöbbször csak bajt okozott neki.

Hát kérek, én megpróbáltam más lenni. A különböző rákmászóktól a zsírban ázó, cukros, vöröskáposztás disznósültig ettem én mindent, amit dán nemzeti eledelnek tekintettek akkoriban, pedig közben az itt akkor ismeretlen zöldpaprikáról, meg töltött káposztáról álmodoztam. Megérted, ugye? Meg a levesekről. Már amikor álmodozásra volt idő. A zöldség itt akkoriban a krumpli volt. Meg is kérdeztek egyszer, hiszen egzotikus újdonság voltam a szigetlakók között. „Mondja, ismerik Magyarországon a krumplit?” „Hát persze” – magyaráztam – „reggelenként, amikor belovagoltam Budapesten a kórházba, a feleségem mindig egy pár krumplit tett a nyereg alá, hogy jól megpuhuljon estére.”

Szóval, hogy visszatérjek az eredeti témához, én nem adtam meg magam. Bele akartam olvadni az itteni társadalomba. Hogy nem sikerült hosszú éveken át, nem diszkriminálás terméke. Csak valahogy mások lehettek a reakcióim, a szagom, a gesztikulálásom, a nevetésem vagy szomorúságom, szóval a fiziognómiám, mint ami az itt születettek közösségének megszokott cementje.

Még most, közel negyven év után is – úgy látszik – hiányzik, vagy legalább is kevés van a dán cementből az engem felépítő téglák között. Hát persze, elég beszívnom a levegőt, már hallatszák akcentusom. – „Mondja, hogy tetszik az országunk?” – kérdez meg egyszer-egyszer egy 20-30 éves ember. Mit válaszoljak? Hogy én már régebben lakom itt, mint a született dán lakosságnak a hatvan százaléka?

De térjünk vissza a régmúltra. Szóval én nem akartam feladni, mert közben dán barátaim is, munkatársaim is szerettek, megbecsültek. Én nevettem vicceiken, bár nem mindig értettem, ők kevésbé az enyémenek. Ők nem voltak képmutatóak. Szóval, ugyancsak ambicionáltam, hogy dán legyek.

Aztán mikor befejeztem az egyetemet, és cselédkönyves lettem, egy kis kórházba kerültem, ahol minden második éjszaka ügyeltem. Félttem is tőle az elején. A városka kikötője csak pár kilométerre volt a szemben lévő svéd parttól. Uramatyám, mi is történik, ha egy éjszaka vízbe gurul a kompról az egyik svéd autóbusz, 40 terhes nővel a hasában és nekem kell ellátnom mindegyiket?! A helyet se szerettem az elején, pedig szép kis város volt. A lakosság a vidéki emberek kedvességével üdvözölte az új orvost. Még az utcán is megsüvegeltek.

A hajók köddudáitól alig bírt elaludni az ember. Márpedig ködből volt elég. Nem véletlen, hogy Shakespeare ide tette a Hamlet színhelyét, és nem Veronába, míg a halálos szerelmes Rómeót és Júliát az itteni téli, sötét, északi világ helyett a tüzes vérű itáliai városba. De nagyon értett a földrajzhoz is!

Na, de férfiember legyen férfi. Ezt adta a sors. Ezt kell szeretni. Ha az asszony és a gyerekek kibírják, sőt szeretik, akkor nekem is muszáj.

Volt egy érdekes betegem. Egy svéd hajón volt „donky mand” – azt hiszem, magyarul fűtőnek mondhatnánk. Akkoriban jól fizették a fűtőket a nagy olajszállító hajókon, mégis azt hiszem, piszok élete lehetett. Valahol az

öbölben nyolc óra alatt telepumpálják a hajót nyersolajjal, aztán 3-4 hétig tart egy unalmas út egy skandináv kikötőbe, ahol megint nyolc óra alatt kipumpálják a hajó rakományát. Azután megint pár hét a vízen és így tovább. Akkoriban még se háború, se terrorizmus nem létezett a Perzsa-öbölben. Így igazán unalmas lehetett az út. A fűtőnek körülbelül minden 3 hónapban volt egy szabad hete az évi szabadságán kívül. Azt ki kellett használni, meg a pénz is visket a tengerész tenyerében.

Szabad hete alatt szinte minden alkalommal megjelent városkánkban. Hát persze, hogy átjött a szomszédból. Svédországban, ha nem is volt teljes szesztilalom, de az állami szeszboltok uralma alatt nem lehetett leinni magát az embernek. Italt vendéglőben csak étellel együtt szervíroztak. Egy sörhöz egy szendvics. Aki nem ismeri a szisztémát, nem érti ezt a nemzeti szokást: magányos ember a kocsmasztal mellett, 20 érintetlen szendviccsel és 20 üres sörösüveggel bámul bambán maga elé.

A dán italszabadság meg tele van örömmel, különösen a kikötői „Maritsá”-ban. A sötét utcában csak ennek a kocsmának vörös neonbetűi adnak egy kis fényt. Muzsikaszóra lehet verekedni úgy éjfél tájt, mikorra megjelen a hangulat. Állítólag innen mintáztak sok Humphrey Bogart-filmet, legalábbis a Casablancát.

Egyik éjszakai ügyeletemen ismerkedtem meg vele, azaz a svéd fűtővel. Egy másik dülöngélő és bevert orrú férfival jelent meg a baleseti szobán. Ittasan verekedtek, és miután jól elpüfölték egymást, úgy gondolták, hogy alkalmas lenne egy kis orvosi konzultáció. Olcsóbb szórakozás, mint az ivás, ugyanis akkor sem – mint most sem – került semmibe.

A svéd fűtő becslésem szerint közel kétméteres, vállas óriás. Feje kicsi, rövidre nyírt, zsemleszínű kefeszerű hajjal, borostás arccal. Még kockás flanelingében, leszakított gombjaival, poros, vizes nadrágjában sem különösebben szánni való látvány. Szórtelen fehér mellének hatalmas boltozata respektust keltően kukucska ki eltépett ingének rongyai közül. Vaskos napbarnított nyaka adja a kép felső határát. Afölött szinte nincs már semmi lényeges. Hasonlít az amerikai filmek háborús hőseire. Csak finoman köröző, billegő tartása meg erősen bandzsa nézése redukálja közönséges részeg tengerésszé.

Csonttörés nincs, de mindkettőjük arca dagadt, véraláfutásos, sok kicsi karmolással meg vérző sebbel. Ellátom mindkettőt, szinte félálomban, rövid megjegyzést írok a kórtörténetekbe, aztán indulnék vissza, talán még mindig meleg ágyamba, de a svéd megfog. Nagy, kenyérsütőlapát kezével szelíden, szinte simogatva fogja meg vállamat, megfordít, és másik kezével megragadja a jobbomat. Úgy köszöni meg, alig érthető szavakkal, a jó kezelést. Történetesen danksággal nyugtázom kedves szavait, és sietve indulok szobámba.

Az ügyet éppúgy felejtettem el, ahogy a legtöbb orvos jut túl dolgos éjszakáinak többségén.

Mint már említettem, a kis kórházban ketten váltogatuk egymást az ügyeleteken. Minden második nap bizony ünnepnek számított. Nagy privilégium telefoncsörgés nélkül végig aludni az éjszakát.

Ezért emlékszem annyira tisztán arra a bizonyos nyári éjszakára. Nem voltam ügyeletes. Ágyamban könyvet olvasva élvezem szabad éjszakáim bevezető akkordjait. Kellemes álomosság kényszeríti a könyvet lejjebb és lejjebb a paplan felé, mire elérkezik a villanyoltás felséges ideje. A fáradt test az álmok hatalmában pihenését kezdi. Valami gyönyörűség.

Álmomból éles telefoncsengés riaszt fel. – Doktor úr, ne haragudjon – hallok az éjszakás nővér szorongó hangját –, igazán sajnálom, hogy szabad éjszakáját megzavarom, de a most hozott beteg olyan erős és vad, hogy nem bírunk vele.

– Hát miért engem kelt fel? Miért nem hívnak rendőrt?

– Tele vagyunk rendőrökkel, de a beteg annyira rabiátus, hogy azok sem bírnak vele. A doktor úr kollegáját majdnem megverte, és csak üvölti, hogy öhozzá senki más nem érhet, csak a doktor úr.

Nem volt mit tennem, bementem a baleseti szobára. A svéd fűtő a beteg. Négy rendőr, meg a kétségbeesett éjszakás nővér veszi körül. A fűtő szemei vérben forognak, és hosszú karjával szélmalomként csépelve a levegőt, védi revírjét. A rendőrök felvilágosítanak, hogy betegünk, részegségében, egy kis Fiat 600-as autót döntött egymaga erejével az oldalára, és az ez ellentiltakozó rendőrt úgy megütötte, hogy azt vissza kellett vinni a laktanyába. Így több rendőrt kellett kivezényelni, hogy pacifikálni tudják, mielőtt még több kárt csinál. Az egyik azt hiszi, hogy gumibotjával valószínűleg eltörte a fűtő lapockáját. Ezért hozták be, de ájulásából már magához tért, és megint veszélyes.

Egyszerre csak meglátja a fűtő fehér köpenyemet.

– Drága doktor úr, szabadítson meg ezektől az ördögi rendőröktől – rikoltja már-már hörögve. Mint egy mellűszó, széttolva az útjába állókat hozzám tántorog és megölel. Hatalmas teste teljesen eltakarja az enyémet. Fejem jobb hónaljában tűnik el. A részeg óriás gyengéd simogatása birkózó szorítássá válik a törpe számára. Ráadásul irántam való szeretete ugyancsak nagy lehet, mert minden levegőt kiszorít a tüdőmből, és csak az ment meg a fulladástól, hogy a rendőrök megint elkezdik gumibotozni.

Nem tudom, miért éppen bennem találja meg a biztonságot, de lassan a kollegám által lesből beleszúrt nyugtató is hat. Így sikerült ellátnunk, és befejezzük az „esetet”.

Ezen az éjszakán Helge Svensson svéd hajófűtő „Hof medicus”-ává váltam. Az esemény ráadásul elindította azt a folyamatot, mely hamarosan elismertségben is a dán nemzet tagjává magasztosított. Ez utóbbinak hiteles története pedig a következő:

Hosszú, munkás hónapok múltak el az előző eset óta. Egy szép decemberi koradélután alkonyatában ismét rendőr hozza be a betört orrú Helge Svensson.

Engem a műtőből hívnak ki. Főnővérünk kiabál be:

– Doktor úr, a svéd haverja van itt megint. Csak a kis, fekete grönlandi eszkimótól hajlandó az elsősegélyt elfogadni. Jöjjön ki!

Hát – Pistám – így lett belőlem elismerten tősgyökeres dán polgár.